

Võru noortekeskus võttis juubeli vastu koos mitme uuendusega

(Algus 1. lk.)

Kadi Annom**Tegus suvi**

Noortekeskusel on hoolimata oma keerdkäikudest olnud väga tegus ja tore suvi. „Suvi algas kahenädalase malevaga ning pärast seda võttis noorsootöö vedamise üle meie pikaajaline koostööpartner Johannes Peetsalu, kes noortega toimetab. Pop-up noortetuba oli suvel noorte poolt aktiivselt kasutusel. Noored käisid sinna igasuguse ilmaga. Korraldati võistlusi skate-pargis, tuuniti mööblit, grilliti ja tunti end lihtsalt mõnusal.

Pop-up noortetuba hooaeg lõpeb siis, kui ilmad enam ei lase väljas tegevusi teha. Töenäoliselt teisel poolte konteineri talveks ühele laoplatstile, et vältida pahatahtlikku rüüstamist, aga seda pole me veel lõplikult otsustanud. Peale pop-up noortetuba juures toimunud tegevuste käisime augustis koos Johannes ja noortega kaitseministeeriumi projekti käigus väljasõidul Tallinnas. Küllastasime Ämari lennubaasi, vaatasime sõjamuuseumi üle Narva tanki, uudistasime vanglat ning ujusime Rummus, kõige lõpuks lustisime veekeskuses H2O. Noored olid väljasõiduga

väga rahul. Tarmo, Sander ja Andro tegid tagasiteel loo, mis sisaldas osalejate perekonnanimesid ja kõlas järgmiselt: *Sumerkin läks kala-le. Kõndis läbi metsa, kaasas paat ja saag. Järvepeal söi algul leisi, hiljem küttis haugu ja viskas õnnest lutsu. Hiljem, metsas puid lõhkudes, löikas saega näppu. Kõndis läbi laane ja jäi vihma alla, ning õõbis koopas,* muljetas Kütt möödunud suve tegevustest.

Uue kollektiiviga sügisesse

Noortekeskuse juhataja kinnitab, et praegu Võru tänavatel mõni aeg tagasi hoo sisse saanud mo-

biilse noorsootööga ei tegeleta, sest värske meeskond alles alustas. „Kuna nad ei ole varem noorsootööd teinud, siis on vaja enne natuke teadmisi koguda. Kui sünnipäev saab peetud ja oleme end sisse elanud, siis ilmselt läheme ka mobiilset noorsootööd tegema. Koolidesse oleme küll juba helistanud ning palunud luba noortega tegevusi tegema tulla,” täpsustab Kütt. Võru noortekeskusesse on tema sõnul septembris täiskohaga tööle asunud noorsootöötaja Brita Saare ja osalise koormusega noorsootöötaja Karoliine Marinitseva, kes hakkab kirjutama projekte Erasmus+

ja otsima rahastusvõimalusi kõigile päevakorda kerkivatele hulludele ning vähem hulludele ideedele. „Kuna meeskond on alles loetud päevad vana, siis alustame esmalt sisseelamisega ja ühiseid visioone luues ning väärtusi paika pannes. Oleme põnevil ning täis teotatet, et uue hooajaga alustada. Noortekeskuse ruumide remondi rahastamise võimaluste otsimisega tegeleb Võru linnavalitsus, oleme ka ise otsinud võimalusi, aga takistuseks on saanud see, et noortekeskus on loodud kahe omavalitsuse poolt, mistõttu me ei kvalifitseeru sageli taotlejaks,” lisab Kütt.

Igor Kotjuh. Foto: ERAKOGU

34. Kangro kirjanduspreemia laureaat on Igor Kotjuh

Eile möödus 113 aastat Võrumaalt pärit eesti luuletaja, proosakirjaniku ja ajakirjaniku Bernard Kangro sünnist. Võru maakonnas on ilus traditsioon anda välja temanimelise kirjanduspreemiad. Tänavu pälvis selle Igor Kotjuh.

5. septembri õhtupoolikul kogunesid Võrumaa arenduskeskuse Bernard Kangro kirjanduspreemia komisjoni liikmed (Elina Allas, Raili Leesalu, Kaile Kabun, Janika Kronberg ja Inga Kuljus) Võrumaa keskraamatukokku, et tänavuste kandidaatide seast välja valida kirjanduspreemia laureaat. Juba 34. korda välja antava Bernard Kangro Võrumaa kirjanduspreemia saab 2023. aastal luuletaja, tõlkija, kirjastaja, kirjandusteadlane Igor Kotjuh oma luulekogu „Sireenid ja sähvatused” eest.

Teoseid, millest valida, oli palju. Komisjon tõstis esile Stepan Karja mälestusteraamatut „Poisid akvaariumis, tüdrukud Venemaal” ja Heiki Kelbi Võru-ainelist raamatut „Kaleidoskoop”. Mitmele komisjoni liikmele meeldis Eve Kürsa võrukeelne luulekogu „Taivast ja tuulõst”. Kõige lõbusam raamat 18. septembrist 2022 kuni 18. septembrini 2023 ilmunud raamatutest oli Contra „Kuram vedas”. Tähelepanuta ei jäänud ka Kauksi Ülle „Vaest lätt üle”. Komisjonilt sai neli häält Igor Kotjuh luulekogu „Sireenid ja sähvatused” eest, mille kohta on mitmel pool ilmunud arvustused, üks neist Võru Linna Lehes.

Võrumaa arenduskeskuse välja antav Bernard Kangro kirjanduspreemia antakse Igor Kotjuhile üle 27. septembril kell 17 dr Fr. R. Kreutzwaldi memoriaalmuuseumis.

Sel õhtul kohtume laureaadiga, kuulame tema loomingu ja naudime laureadi mängitud muusikat kultuurikohvikus. Igor Kotjuh on ka väga hea artist, DJ (esinejanimega Dr Ormusson).

Kõik huvilised on oodatud. Ilusa ilma korral toimub sündmus õues, halva ilma korral muuseumi saalis ja on tasuta!

Lota Vana

Võrumaa arenduskeskuse kommunikatsioonispetsialist

Huvilisi oodatakse muinsuskaitseala kaitsekorra eelnõu arutelule

Kalev Vilgats

LINNAPILT > Neljapäeval, 21. septembril kell 17 toimub kultuurimajas Kannel Võru muinsuskaitseala kaitsekorra eelnõu avalik arutelu. Kaitsekord oli avalikul väljapanekul 4. juunist 20. augustini. Arutelu saab jälgida ka muinsuskaitseameti Facebooki lehel.

Kaitsekorra koostamisest on Võrumaa Teataja kirjutanud varemgi. Viimati ületas teema uudisekännise rahvusringhäälingu „Aktuaalses kaameras”, kus oli juttu sellest, et Võru linnas tahetakse muinsuskaitsevööndis keelata kinistu välispiirile elupuuekkide istutamine, sest need ei sobi kokku Võru ajaloolise vana linna miljööga.

Muinsuskaitseameti Võrumaa nõunik Tiina Pettai ütles Võrumaa Teatajale, et „Aktuaalses kaameras” oli teema natuke suunatud. „Sõnum, mida mina ja Võru linna peaarhitekt Diana Vene ütlesime, puudutas ajaloolist linnakeskkonda, aga uudises esitati see rohkem üldistavana. Üks asi on harilik elupuu ilupuuna, teine asi on moodsad hekid, nii-öelda elavad müürid, siis need on

viimase 15 aasta trend ja ajaloolises linnas on see võõrliik,” selgitas Pettai.

„Me ei soovi näha selliseid hekke tänavajoonel ja avaliku ruumi piiril. Kui keegi tahab endale õue või piirile naabriga, mis ei ole vaadeldav, istutada hekki, siis on see maitsevalik. Mujal linnas, mis ei ole muinsuskaitsealune ala, on kinnistu omanikul vabamad käed. Meil on ju nii, et on uuem linnaosa, mis on valdavalt arenenud pärast sõda – see kõik on teine keskkond,” lisas Pettai.

„Võru linn on teadlikult planeeritud linn.

Meil on teadlikult sirged paralleelsed tänavad, ristimisi laskuvad järve suunal. Oleme planeerinud algusest peale, et meil on väikesed õuealad ja meie hoonestus on tänava ääres,” rääkis Võru linna peaarhitekt Diana Vene „Aktuaalsele kaamerale”.

Muinsuskaitseameti kodulehelt nähtub, et avaliku väljapaneku jooksul esitati kaheksa arvamust, neist kõige mahukam oli Eesti Omanike Keskliidu oma. Mis oli arvamuste ja ettepanekute sisu ning mida vastas muinsuskaitseamet, need vastused leiab

ameti kodulehelt:

muinsuskaitseamet.ee/vorukaitsekord, kui klõpsata hiirega paremal tulbas lisa 3 „Avaliku väljapaneku raames esitatud arvamused ja ettepanekud ning muinsuskaitseameti seisukohad”.

Hekide teema tekitas elava arutelu lehehoiatuseski. Üldine arvamus oli, et tänava äärde ja eriti ristmikel kinnistu piirile istutatud kõrged hekid varjavad autojuhil vaatevälja ning takistavad muinsuskaitseväärtuslike restaureeritud hoonete vaatlemist.

Tamulalt tõusev udu varjab vaataja pilgu eest Võru linna veel rohelisena püsiva kõrg- ja madalhaljastuse.

Foto: AIGAR NAGEL

KIK toetas Antsla gümnaasiumi roheprojekti

Kalev Vilgats

TOETUS > Keskkonnainvesteeringute keskus (KIK) rahastab 359 300 euroga 35 projekti, mis suurendavad 1.–12. klassi õpilaste teadlikkust rohetehnoloogiast. Projektid aitavad tutvustada õpilastele ja kooliperele rohetehnoloogia valdkonda, selle seost kliimamuutustega ning panustavad keskkonnahoidu.

Võrumaalt pälvis toetuse Antsla gümnaasiumi rohetehnoloogia projekt „Roheline Antsla”, mille elluviimiseks eraldas KIK 14 250 eurot.

Varasematel aastatel on KIK toetanud 51 õpilaste rohetehnoloogia teadlikkuse suuren-

Kääpa põhikooli õpilasi keskkonnateemad külmaks ei jäta.

Foto: ERAKOGU

damise projekti üle Eesti. Võrumaalt hakkab selles nimekirjas silma Kääpa põhikool. Kooli üheksanda klassi õpilane Sandro Kinsigo ehitas eelmisel suvel valmis päikesepaneeliga nutipingi, millega saab teha põnevaid katseid ja päikese jõul telefone laadida. Seadeldis oli üks osa suuremast taastuvenergia projektist, mis Kääpa põhikoolis valmis. Idee autor ja eestvedaja oli kooli loodusainete õpetaja Aiki Jõgeva.

„Projekti kaasatud eksperdi Robert Mägi ettepanekul läheneti teemale praktiliselt ning nii saigi alguse toona 8. klassi poisil Sandro loovtöö,” rääkis Jõgeva. Sandro ehitas ratastel õppevahendi, millel saab päikesepaneeli asendit muuta selle kohaselt, kust suunast päike paistab. Kogutud energiat kasutatakse nutiseadmete laadimiseks. Põneva atribuudi ehitamisel aitasid nõu ja jõuga kaasa eksperdid Solarflow’st ning Tsentrist, saab lugeda KIKi koduleheküljelt.